

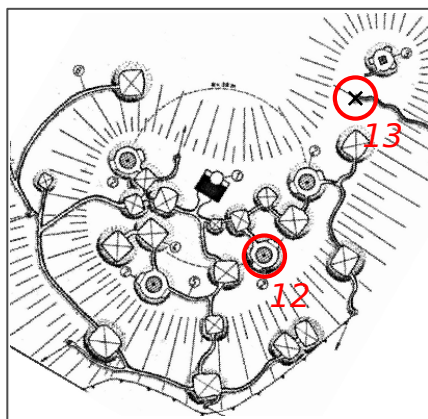


Rumia. Śladami dawnego Zagórzza

9/G/19



Restauracja leśna Auerhahn, 1901 r., fot. ze zbiorów K. Klawitera



Plan Góry Markowca 1944-1945 r.



Budynek dworca istniejący w latach 1916-1945.



Dawna karczma, XIX/XX w.

Zagórzanka na Zagórz

Z Marchowa wypływa smużka strużki,
Dalej bystrzami przecina dróżki.
Wśród wzgórz się wije Zagórska Struga,
W jej wodach łuska i łosoś mruga.
Niegdyś wprawiała w ruch młyńskie koła,
a kuracjusze krążyli dokoła.
Dziś malowniczą płynie doliną,
Urok zaś rzeczki nadal nie minął.
Może jej družką jest dobra wróżka –
Nad Zagórzanką czuwa jak stróżka.



Aktualność: listopad 2019

Źródło mapy: © autorzy OpenStreetMap
Wiersz © Joanna Lewandowska
Informacje historyczne: Dariusz Rybacki,
autor serialu „Śladami dawnej Rumi”
ver. 1.0

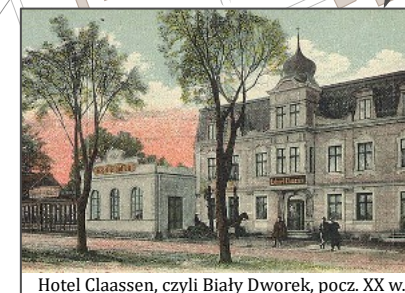


Długość: 4,5 km
Liczba PK: 17



Legenda

- ⌚ pomnik
- † krzyż
- × inny obiekt
- ⬜ niestniejący budynek



Hotel Claassen, czyli Biały Dworek, pocz. XX w.

Na planie Rumi-Zagórz zaznaczono punkty kontrolne (PK). Znajdź je w terenie i odpowiedz na pytania.
Jeśli chcesz być na liście osób, które przebyły trasę, odpowiedzi prześlij do organizatora.
Trasa powstała z okazji XIII Marszów na Orientację InO Włoczykij JESIEŃ, 16-17 listopada 2019 r.

Opracowanie:
Dariusz Rybacki
Joanna Lewandowska

Turystyczno-Rekreacyjna Impreza na Orientację (9/G/19)

PK 1	Pierwsza wzmianka o Zagórzcu pochodzi z 1342 r., gdy należało ono do zakonu krzyżackiego. Po 1466 r. aż do pierwszego rozbioru przeszło na własność króla, który dzierżawił je kolejnym właścicielom. Wśród nich był ród Wejherów, Sobieskich i Przebendowskich. Od 1772 r. do 1918 r. Zagórze wchodziło w skład Królestwa Prus. W dolinie od końca XIV w. aż do II wojny światowej pracowały młyny i tartaki, rzeką spławiano drewno, a w kuźniach wodnych wytapiano metal (nazwa sąsiedniej dzielnicy Szmelta pochodzi od niemieckiego schmelzen, czyli „topić”). Zagórska Struga i koło młyńskie widnieją w herbie tutejszej szkoły (SP7). Pomnik patrona. Jak brzmi ostatnie słowo cytatu?
PK 2	Młyn rodziny Marszałkowskich to jeden z dwóch najlepiej zachowanych przedwojennych młynów na terenie Rumi. Przy jego murach nie istnieje już ani koło wodne, ani kanał, w którym się obracało. W dobrym i niemal niezmiennym stanie zachował się za to sam budynek. Przed nim w górze rzeczki widać spiętrzenie, jakim przyspieszano nurt przed młyńskim kołem. Tablica informacyjna. Jaką dodatkową funkcję pełniły młyny i tartaki na przełomie XIX/XX w.?
PK 3	Dawny budynek gospodarczy pokryty dwuspadowym dachem mansardowym. Jaki kształt ma okienko u szczytu budynku?
PK 4	Wojciech Sabat był jednym z założycieli harcerstwa w Rumi, opiekunem pierwszej drużyny, kierownikiem szkoły w Zagórzcu i działaczem niepodległościowym. Zginął w niemieckim więzieniu w 1943 r. Jakie trzy lata wymieniono na dole tablicy?
PK 5	Kościół parafii pw. św. Józefa i św. Judy Tadeusza został konsekrowany w 1995 r. Tablica przy wejściu. Skąd pochodzi kamień węgielny?
PK 6	Niewiele zachowało się w Zagórzcu tego typu ceglanych domów, z charakterystycznym fryzem na elewacji. Z którego roku jest budynek?
PK 7	Dawny hotel Claassen, czyli dzisiejszy Biały Dworek, został wybudowany w 1903 r. Przez kilkadziesiąt lat był to jeden z najważniejszych obiektów turystycznych w okolicy. W jego pobliżu, w miejscu obecnej stacji benzynowej, znajdowała się XVIII-wieczna kapliczka ufundowana przez rodzinę Przebendowskich, którą teraz upamiętnia przydrożny krzyż. Czego wydawcą był Eduard Claassen?
PK 8	Willa doktora Friedricha Timma, teraz siedziba firmy produkcyjnej. Doktor Timm mieszkał w Rumi przed I wojną światową. Był lekarzem, właścicielem pierwszej apteki domowej (1910), prowadził zajęcia ruchowe w Zagórskim Zakładzie dla Alkoholików (Trinkerheilstant Sagorsch). Do dziś przetrwała willa, w której dr Timm miał aptekę, mieszkał i przyjmował pacjentów. Jakie trzy typy produktów (odczytaj z logotypu) oferuje firma, która się tu mieści?
PK 9	Przy skrzyżowaniu rzeki i drogi (patrz mapa i zdjęcie) znajdowała się XVIII-wieczna karczma. Rozebrano ją w latach 70. XX w. ze względu na fatalny stan techniczny. Jej rekonstrukcję można obejrzeć w skansenie we Wdzydzach Kiszewskich. Tablica informacyjna. Jak nazywało się drzewo, które roślo nieopodal, i w którym roku je posadzono?
PK 10	Jeden z dwóch zachowanych w Rumi budynków prezentujących architekturę uzdrowską przełomu XIX/XX w. Uwagę zwracają kolorowe drewniane wykończenia i reprezentacyjna wieża. Dawniej w Rumi i Zagórzcu tego typu budowli istniało kilkadziesiąt. Drugi zachowany budynek, jednak już bez drewnianych dekoracji, znajduje się w Starej Rumi przy pl. Kaszubskim. Ile flag można powiesić na froncie budynku?
PK 11	Linie kolejową łączącą Berlin z Królewcem poprowadzono tędy w 1870 r., co przyczyniło się do rozwoju Zagórzca jako uzdrowska. Dla pracowników kolei zbudowano budynek mieszkalny. Ceglana kamienica z dachem naczółkowym powstała w latach 1907-1909 w trakcie przebudowy przystanku kolejowego, przekształconego w 1916 r. w piętrowy budynek dworca (patrz mapa i zdjęcie). Ile stopni prowadzi do kamienicy?
PK 12	Góra Markowca nazwę zawdzięcza swoim właścicielom – rodzinie Markowców (m.in. Francowi i Stefanowi). Na przełomie 1942 i 1943 r. na jej szczycie stanęła niemiecka bateria artylerii przeciwlotniczej, składająca się z czterech dział typu Flak 105 mm oraz karabinu Flakvierling 38 (20 mm). Wspomagał je nowoczesny dalmierz, radar typu Würzburg i liczne schrony ziemno-drewniane. Schemat prezentuje rozmieszczenie całości. Główna budowla to pozostałości schronu dowodzenia i stanowiska dalmierza. Ile śrub niegdyś mocujących działo typu Flak 105 mm wystaje z podłoża?
PK 13	Z Góry Markowca przez wiele lat rozciągał się piękny widok od Redy, przez Kępę Oksywską, po Gdynię. Rosnące na wzgórzach drzewa znacznie tę panoramę przysłoniły, jednak w ramach planowanej rewitalizacji przewidziano m.in. stworzenie platformy widokowej ponad ich poziomem. Słupek geodezyjny. Jakie dwie litery wyryto na jednym z boków słupka?
PK 14	Brukowana droga, której fragmenty się zachowały, została wykonana na zlecenie właścicieli pobliskich tartaków w II poł. XIX w., aby ułatwić transport drewna w dół do głównej drogi i linii kolejowej. Służyła też jako ścieżka spacerowa. Leśny słupek działowy. Jaka jest największa dwucyfrowa liczba na słupku?
PK 15	Kamień Wilhelma to jedna z pruskich pamiątek Zagórzca. Został postawiony 22 marca 1897 r. w setną rocznicę urodzin cesarza Wilhelma I, hucznie obchodzoną w całym Cesarstwie Niemieckim. W pobliżu pomnika (patrz mapa i zdjęcie) znajdowała się restauracja leśna Auerhahn, czyli Głuszec. Dawniej charakterystyczne odgłosy tych ptaków rozlegały się w całej okolicy. Ile kamiennych słupków otacza kamień Wilhelma?
PK 16	Ulica św. Józefa, przy której zakręcie stoi krzyż, ciągnie się z jednej strony wzdłuż lasów Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, a z drugiej – oddziela Zagórze od innej dzielnicy Rumi, Szmelty. Drogę tę oznaczano już na XVII-wiecznych mapach. W którym roku postawiono krzyż?
PK 17	W stawach zasilanych wodą z Zagórskiej Strugi są hodowane znakomitej jakości pstrągi potokowe. To jedna z najstarszych hodowli w regionie, a narybkiem z niej pochodzącym są zarybiane inne odcinki rzeki. Co jest napisane na strzałce?

Odpowiedzi prześlij na adres poczta@trino.pttk.pl lub za pomocą formularza dostępnego na stronie trino.pttk.pl.

Przesłanie odpowiedzi oznacza zgodę na umieszczenie na liście osób, które przebyły trasę TRIno.

trino.pttk.pl